

Peterburi Teataja

Peteburi Eesti Kultuuriseltsi, Jaani koguduse ja Jaani Kiriku Fondi väljaanne

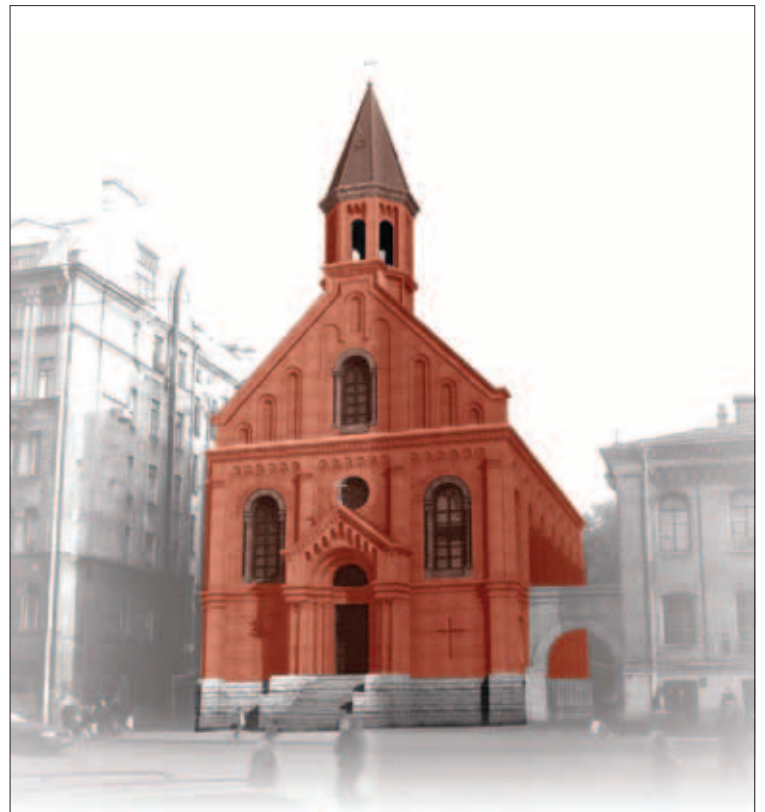
ALUSTATI PETERBURI JAANI KIRIKU E HITUSTÖÖDEGA

Neljapäeval, 12. märtsil alustas ehitusfirma Facio Ehitus Jaani kiriku taastamist. Sündmusest said osa nii varasematel talgetel ja taastamistöödel osalenud Jaani koguduse ning Peterburi Eesti Kultuuriseltsi liikmed kui külalised kodumaalt ja kohapealt.

Kohal viibisid Peterburi linnavalitsuse ja kirikute esindajad, EELK peapiiskop Andres Pöder, EV peakonsul Peterburis Kristen Lahtein, Eesti Kontserdi direktor Aivar Mäe, Peterburi Jaani kiriku Fondi esimees Jüri Trei, Peterburi Jaani koguduse esindaja Külli Sulg, õpetajad Peeter Kaldur ja Enn Salveste. Nii koguduse liikmete kui külaliste ühine soov oli,

et hoonele antaks tagasi kunagine välimus ja tegevussisu kiriku 150-ndaks juubeliks. Ehitus ja taastamistööde algust jääb kirikuhoone seina sees meenutama sissemüritud metallkapsel Eesti lipu, juubelimüntide, ajalehe Peterburi Teataja värskeste numbrite ja kiriku ajaloolise kronoloogiaga. Välitööd lubab ehitaja lõpetada selle aasta lõpuks ja sisetööd jäävad juba järgmisse aastasse.

Tseremoonia lõpus kingiti kogudusele ja külalistele Jaani Kiriku Fondi poolt väljaantud raamat "Eesti Jaani Kirik Peterburis" autor Veronika Mahtina.

Jaani kiriku esivaade tulevikus.

EELK peapiiskop Andres Pöder ja Eesti Kontserdi direktor Aivar Mäe asetamas kapslisse dokumente kiriku ajaloo kohta. 12. märts 2009

Eesti Kontserdi direktor Aivar Mäe, õpetaja Peeter Kaldur, Peterburi Jaani Kiriku Fondi esimees Jüri Trei, EV peakonsul Peterburis Kristen Lahtein ja õpetaja Enn Salveste Jaani kirikus. 12. märts 2009.

Väga austatud daamid ja härrad, vennad ja õed

Olen väga tänulik kõigile asjaosalistele, iseäranis Peterburi linnavalitsusele, Peterburi Jaani kogudusele ja Jaani Kiriku Fondile, tänu kellele võime täna alustada Peterburi Jaani kiriku taastamistööd. Ma olen tänulik Eesti Vabariigi valitsusele, Kultuuriministeeriumile ja Eesti Kontserdile koostöö ja toetuse eest hoone projektdokumentatsiooni tellimisel ja taastamistööde jätkamisel.

Pühakoda on sümbol, lootuse ja tuleviku märk. See räägib koostöö, rahu ja armastuse vaimust inimeste vahel. Luterlikul ja õigeusu kirikutel nii Eestis kui Venemaal on pikk ühine ajalugu. Kiriku taastamise ideed toetas oma eluajal patriarh Aleksius II. Loodan, et Jaani koguduse tegevus saab rikastama Peterburi linna nii vaimulikult kui kultuuriliselt, auks Jumalale ja õnnistuseks inimestele.

Õnnistagu Jumal eelseisevaid töid ja seda pühakoda.

Andres Pöder
EELK peapiiskop

UUDISED

Lipupäev Toompeal

Traditsiooniks on saanud iga aasta 4. juunil heisata meie sinimustvalge lipp hünni ja Eesti lipu laulu saatel Pika Hermannini torni Toompeal. Tseremooniast võtsid osa EV president T. H. Ilves, president A. Rützel, Riigikogu esimees E. Ergma, peaminister A. Ansip, diplomaatilise korpuse ja isamaaliste organisatsioonide esindajad. Pidupäevakõnega esinesid E. Ergma ja T. Velliste. Lipu õnnistas peapiiskop A. Põder. Eesti Lipu Seltsi nimel võttis sõna J. Trei, kes annetas sinimustvalged lipud Eesti Laulu ja Tantsupeo Sihtasutusele (A. Maatee), Tallinna Lauluväljakule (R. Rõõmus) ja Kalevi Staadionile (T. Nõu), palvega heisata meie lipu juubelilaulu- ja tantsupeo ajal. Varasematel aastatel on Toompeal lipu heitsanud Eesti Üliõpilaste Seltsi, Vanemuise Seltsi, Estonia Seltsi ja Eesti Lipu Seltsi esindajad. Tänavusel juubeliaastal said lipu heiskamise au osaliseks J. Hurda nim. Rahvahariduse Seltsi esimees Sirje Vill ja Eesti Eruohvitseride Kogu kauaaegne esimees kolonel Raul Luks.

ÜEKN sümposium Tallinnas

3.-4. aprillil Tallinnas on toimunud Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) sümposium "Väliseestlaste minevik, olevik ja tulevik" ja Täiskogu koosolek. ÜEKN-i sümposiumi avaettekandega esines President T. H. Ilves ja sõna võttis rahvastikuminister Urve Palo. Mõlemad kinnitasid ÜEKN-i vajalikkust kui silda kodumaa ning välismaal elavate eestlaste vahel. ÜEKN-i esimees Jaak Juhansoo toonitas diasporaa ja kodumaa hingesugulust: "... nõustun presidendi hinnanguga, et me töö pole lõppenud."

Teemaga Väliseestlaste tulevikust esines VESL-i peasekretär Külli Sulg. Koosolekust võtsid osa Kanada, Rootsi, USA, Saksamaa, Inglismaa, Austraalia, Läti, Leedu, Venemaa, Ukraina, Tšehhi jt eestlaste esindajad.

Eesti meeskond võitis Balti kulinaaria karika

4.-6. märtsil 2009 toimusid Peterburis rahvusvahelised kokandusvõistlused "Baltic Culinary Star Cup 5", kus ülivõimsalt võitis Eesti meeskond koosseisus Andrei Smakov restoranist Kadriori, Dmitri Rooz restoranist Beerhouse, Oleg Sotsov restoranist Korsaar ja Artur Ovtšinnikov restoranist Bonaparte. Kohtunikuna osales Andrus Laaniste Tallink SPA Hotelli restoranist Nero. Teisele kohale tuli Soome ning kolmandaks jäi Läti võistkond.

Juba viiendat korda toimunud võistlusel osales kuus Balti mere riiki: Soome, Saksamaa, Läti, Leedu, Venemaa ja Eesti.

<http://www.peterburg.estemb.ru>

EESTI LIPP – 125

Eesti lipp on meile, eestlastele, alati kui kodu kaunistav ja meie rahvast ühendav sümbol!

Tänavu tähistame meie sinimustvalge lipu 125. aastapäeva ja Balti keti 20. aastapäeva ning sellega seoses meenub Laulva revolutsiooni aeg, kui Eesti loomeliitide ja Rahvarinde üleskutsel olime ühises ravis nii Öölaulupidudel, kui paljudel rahvakogunemistel ja kõikjal lehvitsid meie sinimustvalged rahvuslipud ning lauldi isamaalikke laule. Olin üks nendest õnnelikust inimes-

test, kellel oli au nii korraldajana, kui lauljana nendel üritustel osaleda. Hilisemates tegemistes on olnud võimalus nii oma töö, kui ka hobid ühendada, kuna üks minu tegevusi on olnud seotud riiklike tseremooniade ettevalmistamise ja läbiviimisega – on need siis olnud Eesti lipu heiskamise tseremooniad Toompeal või meie lipu seadust, ajalugu ja traditsioone tutvustavad loengud riigiasutustes, koolides jm.

Viis aastat tagasi, kui sai tähistatud meie rahvuslipu 120. aastapäeva, tegi peaminister mulle austava ette-

paneku moodustada Eesti lipu juubelikomisjon ja juhtida selle tööd.

See oli töörohke ja huvitav aeg ning sisuliselt on see tegevus kestnud tänaseni. Näitused nii Eestis (Tallinn, Tartu, Narva, Otepää jm.) kui välismaal (Venemaal Peterburi, Lätis Riia ja Cesis), kohtumised, loengud meie riiklikust sümbollikast, meie lipu tutvustavad trükised jne. Ettepanekud Eesti Lipu Seaduse täiendamiseks sai tehtud just selle mõttega, et juba Eesti kodust ja koolist peaks algama austus ja armastus meie riikliku sümbolika vastu ja koolidel peaks lehvima mitte ainult pidupäeval, vaid ka argipäeval Eesti lipp. Samuti Eesti lipu päeva tähistamine riiklikult iga aasta 4. juunil. Eesti Lipu Seltsi ja teiste isamaaliselt mõtleivate ja tegutsevate ühendustega oleme kutsunud rahvast Toompeale, kus juba viis aastat järjest pidulikult hünni ja M. Lipu laulusõnade saatel "Kaunistagem Eesti kodu kolme koduvärviga..." heiskame Eesti lipu. Mulle ja minu perele ning arvan, et kõigile eestlastele, kus maailma nurgas nad ka ei asuks on Eesti lipp alati kui kodu kaunistav ja meie rahvast ühendav sümbol.

*Jüri Trei
Eesti Lipu Seltsi asutaja ja
juhatuse liige*

Foto Peeter Hütt

BALTI KETT – 20

Balti kett oli ainulaadne rahumeelne meeleavaldus, mis toimus 23. augustil 1989. Rohkem kui miljon inimest seisis käsikäes üle 600-kilomeetrises inimketis, mis läbis kolme Balti riiki ning sümboliseeris Eesti, Läti ja Leedu püüdusi vabadusele.

Meeleavaldusega tähistati Nõukogude Liidu ja Saksamaa vahel sõlmitud lepingu (Molotovi-Ribbentropi pakti) ja selle juurde kuuluvate salaprotokollide sõlmimise 50. aastapäeva. Leping ja selle salaprotokollid jagasid Ida-Euroopa mõjusfäärideks ning viisid Balti riikide okupeerimise ja annekteerimiseni. Mihhail Gorbatšovi algatatud reformide tõttu oli Nõukogude Liit oma mõjuvõimu kaotamas ning ideed rahvusliku suveräänsuse taastamisest muutusid üha elujõulisemaks. Nõukogude Liidu-Saksamaa lepingud ja salaprotokollid avalikustati 1988. aasta 23. augustil, mil Vilniuses, Riias ja Tallinnas kogunesid tuhanded inimesed. 1989. aasta kevadel toimunud NSV Liidu Rahvasaadikute Kongressil nõudsid Balti riikide esindajad Nõukogude Liidu-Saksamaa lepingute ja salaprotokollide õiguspärasuse hindamist. Moodustati vastav uurimiskomisjon, kuid selle töö venis. Reformide kulgu Nõukogu-

de Liidus jättis vähe lootust liiduvabariikide iseseisvumispüüdlustele. Balti riikide rahvuslikud liikumised – Eestimaa Rahvarinne, Läti Rahvarinne ja Leedu Sajudis korraldasid 23. augustil 1989 massimeeleavalduse (Balti keti).

Balti kett oli Eesti, Läti, Leedu rahva ühtsuse ilming, mis äratas ülemaailmset tähelepanu. See miljoniline inimkett koos laieneva rahvusva-

helise toetusega ajaloofaktide avalikustamisele sundis NSV Liidu Rahvasaadikute Kongressi 24. detsembril 1989 tunnistama Nõukogude Liidu-Saksamaa lepingud ja salaprotokollid õigustühisteks. Balti kett aitas tugevdada Eesti, Läti ja Leedu võimalusi rahvuslikuks enesemääramiseks ja ärgitas demokraatlikke liikumisi üle kogu Nõukogude Liidu.

В петербургской церкви Св. Иоанна начались строительные работы

Строительная фирма Fasio Ehitus приступила к восстановлению церкви Св. Иоанна. На мероприятии по случаю начала работ, состоявшемся 12 марта, присутствовали участники субботников из прихода Св. Иоанна и Санкт-Петербургского общества эстонской культуры, а также гости из Эстонии и Санкт-Петербурга.

В мероприятии приняли участие представители городской администрации и различных приходов, епископ

ЭЕЛЦ Андрес Пыдер, генеральный консул Эстонии в Санкт-Петербурге Кристен Лахтейн, директор «Eesti Kontsert» Айвар Мяз, председатель Фонда церкви Св. Иоанна Юри Трей, представитель прихода Св. Иоанна Кюлли Сульг, пасторы Пеетер Калдур и Энн Салвесте. Члены прихода и гости высказали единое желание, чтобы здание обрело прежний внешний вид к своему 150-летию. В память о начале восстановительных работ в

стену здания была заложена металлическая капсула с эстонским флагом, юбилейными монетами, свежими номерами эстонских и петербургских газет, в том числе «Peterburi Teataja», а также хронология истории церкви. Наружные работы строители обещают закончить к концу этого года, внутренняя отделка планируется на следующий год. Кроме того, вышла в свет книга Вероники Махтиной «Эстонская церковь Св. Иоанна в Петербурге».

В Таллинне открылся виртуальный филиал Русского музея

В Центре русской культуры (ЦРК) в Таллинне 26 марта открылся информационно-образовательный центр «Русский музей: виртуальный филиал». На сегодняшний день у музея 45 подобных филиалов. Это седьмой зарубежный виртуальный филиал, который стал первым столичным и вторым в Эстонии (первый был открыт в 2005 г. в Кохтла-Ярве). Он позволяет жителям Эстонии приобщиться к хранимым в музее ценностям российской культуры посредством интернета. Посетители виртуального филиала получают доступ ко всем интерактивным программам, созданным Русским музеем. Инициаторами данной идеи выступили ЦРК и Департамент культурных ценностей Таллинна. Лекции координирует и проводит преподаватель Европейского университета, магистр искусствования Ирина Сакауэ.

В сеансе видеоконференции между Русским музеем и Центром русской культуры 26 марта приняли участие со стороны города на Неве: директор Русского музея Владимир Гусев, генеральный консул Эстонии в Санкт-

Петербурге Кристен Лахтейн, председатель Вийу Федорова и члены Санкт-Петербургского общества эстонской культуры и др. В Таллинне их приветствовали депутаты парламента Эстонии Владимир Вельман, Валерий Корб, Вилья Сависаар, председатель Таллиннского горсовета Тоомас Витсут, посол России в Эстонии Николай Успенский, вице-канцлер Министерства культуры Анне-Ли Реймаа, директор ЦРК Юрий Поляков и др.

«Мы заинтересованы в том, чтобы приобщить к истории русского искусства как можно больше людей, и, прежде всего, – школьников и молодежь. И бесконечно благодарны Русскому музею и другим заинтересованным лицам за то, что теперь у нас появилась эта возможность», – сказал директор Центра русской культуры Юрий Поляков.

Вероника Махтина

Литературные встречи

В рамках Петербургского международного книжного салона 23 апреля 2009 года в Библиотеке национальных литератур (ул. Гороховая, 41) состоялась традиционная встреча издателей из Эстонии с авторами и читателями журналов «Таллинн» и петербургскими эстонцами. Были представлены также книжные новинки эстонских издательств.

В гости пришли известная поэтесса Валентина Лелина, а также автор с эстонскими корнями Юлия Бажанова, чьи стихи были опубликованы в № 3-4 «Таллинн» за 2008 год. Присутствовала на встрече и Андрей Глебович Булах, профессор минералогии Санкт-Петербургского университета. Рассказ его отца Глеба Булаха «Эмма» был напечатан в журнале «Таллинн» № 1-2 за 2008 год. Речь в повествовании идет о годах ссылки в Казахстане, где судьба свела его с любимой женщиной из Эстонии. Был среди гостей и Анатолий Танаков, автор очерка о художнике Ю. Непринцеве, опубликованного в «Таллинне» № 2-3 за 2007 год.

Главный редактор журнала «Таллинн», издатель Нэлли Абашина-Мельц и директор издательства «КПД» Валентина Кашина рассказали гостям о новых публикациях, представленных в экспозиции Петербургского книжного

салона, который ежегодно проводится в павильонах ЛЕНЭКСПО.

Читателям были представлены следующие книжные новинки:

- **Нэлли Кузнецова «Лица Эстонии»** – о людях, много сделавших для развития новой Эстонской Республики.
- **Лезло Тунгал «Чем измерить озорство?»** – детские стихи в переводах петербургского поэта **Михаила Яснова** (обе книги выпущены издательством «КПД»).
- **Татьяна Кашнева «Земная коротка наша память...»** Автору этой книги 9 января 2009 года исполнилось 100 лет, она живет в Таллинне. Книга была удостоена премии фонда «Eesti Kultuurkapital» в области художественной литературы на русском языке за 2008 год.
- **Вадим Макшеев «Несите ей цветы!»** Автор этих рассказов ребенок был выслен из Эстонии в 1941 году и остался жить в Томске, но навсегда сохранил светлые воспоминания о своем эстонском детстве. За свое творчество он получил благодарственное письмо Святейшего патриарха Алексия II.
- **Сергей Исаков «Путь длиною в**

тысячу лет» – об истории русской культуры в Эстонии (издательство «Ингри»).

Кроме того, читатели увидели и новую книгу «Эстония – мой дом», составленную Волитой Пакар и Рутте Хинрикус (издательство «Tänapäev») и удостоенную премии Интеграционного фонда Эстонии за 2008 год.

И в заключение были представлены самые горячие новинки – «**Ноябрь, или Гуменщик»** Андруса Кивиряхка в переводе Татьяны Верхоустиной и его книга для детей «**Лимпа**» в переводе Елены Баялсхой.

Программа мероприятий на Книжном салоне в этом году была разнообразной и насыщенной. Особое внимание посетителей привлек проект Библиотеки им. М. Ю. Лермонтова «Свободный микрофон» – классическая русская поэзия в переводах на языки мира: английский и венгерский, украинский и татарский, грузинский и др. Среди выступавших были консулы Венгрии и Украины, группа «Митьки», учащиеся петербургских школ, представители национально-культурных обществ. Звучала там и эстонская речь – стихотворение Анны Ахматовой в переводе Деборы Вааранди прочитала Нэлли Абашина-Мельц.

НОВОСТИ

Эстония отменит скоро визовые приглашения

Эстония упростит процедуру ходатайства о визах для желающих посетить Эстонию. Так 7 мая с.г. Парламент Эстонии принял изменение закона об отмене требования о визовом приглашении. Изменение закона вступает в силу 30 июля 2009 г.

Отмена требования визового приглашения означает, что ходатайствующий о визе в дальнейшем не должен представлять заверенное в Департаменте Гражданства и Миграции визовое приглашение или иное формальное визовое приглашение, а для подтверждения цели своей поездки достаточно предъявить другие документы, касающиеся поездки. Все остальные требования по ходатайству о визе остаются прежними. Самое главное, чтобы ходатайствующий о визе представил свои планы по поездке достоверно и внятно, корректно отметив в ходатайстве о визе свой контактный телефон и место пребывания в Эстонии. Прежним остается требование представить документы, подтверждающие цель поездки и наличие средств для поездки туда и обратно, а также на содержание и размещение в Эстонии. Для ходатайствующего было бы полезно указать свою связь с Эстонией (к примеру, представить документы о родственниках или же письмом принимающей стороны на бумажном носителе или в электронном виде, в котором описаны связи с ходатайствующим о визе). См. подробнее: <http://www.peterburg.estemb.ru>

Визит к студентам

Генеральный консул Эстонской Республики в Санкт-Петербурге Кристен Лахтейн и директор третьего департамента политики Министерства Иностранных Дел Эстонской Республики (а также генеральный консул ЭР в Санкт-Петербурге в период 1993-1996 гг.) Мярт Вольмер 7 мая посетили Санкт-Петербургский государственный университет, где провели встречу со студентами, изучающими эстонский язык. Во время встречи Кристен Лахтейн и Мярт Вольмер рассказали студентам о Европейском Союзе и Дне Европы. Студенты задавали вопросы относительно Шенгенского Соглашения, расширения границ Европейского Союза и перехода Эстонии на евро.

<http://www.peterburg.estemb.ru>

Эстонский номер «Дружбы народов»

Независимый литературно-художественный и общественно-политический журнал «Дружба народов» большую часть № 4 за 2009 г. посвятил сочинениям эстонских авторов: поэтов, прозаиков, критиков, эссеистов. Помимо повести «Князь» недавно ушедшего классика эстонской литературы XX века Яана Кросса, в номере опубликованы рассказы Эмilia Тоде, Арво Валтона, Андруса Кивиряхка, Майму Берг, Яака Йьэрююта, стихи Дорис Каревой, Хандо Руннеля, Кивисильдника, Юргена Роосте, Андры Тээде, тексты Яана Ундуска, Рейна Вейдемманна и Бориса Туха. См. также в Интернете:

<http://magazines.russ.ru/druzhiba/2009/4/>

Поэзия морских трагедий

(к 90-летию со дня кончины скульптора Амандуса Адамсона)

Имена художников-маринистов многим известны еще со школьных лет. Их картины выставлены в музеях, встречаются в школьных хрестоматиях. Менее известно имя скульптора, также по праву относящегося к певцам морской стихии. Его работы, посвященные морю, не уступают по известности картинам знаменитых живописцев, а некоторые его произведения знакомы жителям Петербурга с давних пор и дополняют скульптурный облик города. Его имя – Амандус Хейнрих Адамсон (в русских источниках Амандус Иванович) – академик Петербургской Академии художеств.

Амандус Адамсон (1855-1929) родился на хуторе Ууга-Рягсепа близ Палдиски и вырос у моря. Отцом Амандуса был молодой моряк с корабля, погибшего вблизи Балтийского порта. Спасшийся и попавший на хутор моряк Израэль вскоре женился на хозяйской дочери Катгарине. Амандус был в семье вторым ребенком. Отец в 1860 г. уехал в Америку и не вернулся. Адамсон учился в Ревельской Вышгородской школе для бедных детей. В 14 лет тайком пробрался на пароход, чтобы попасть в Петербург и поступить в Академию художеств. Однако пришлось вернуться в Ревель, где он начал работать в столярной мастерской Берга. В 1875 г. была очередная поездка в Петербург, и он устроился в мастерскую краснодеревщика Шутова. Две деревянные скульптуры, выполненные им, открыли двери самого престижного в России художественного учебного заведения. Он был принят вольнослушателем по классу живописи. Затем перешел в класс скульптуры к профессору Александру фон Боксу.

Осенью 1879 г. Адамсону была присуждена большая серебряная медаль за вылепленную из воска группу «Крещение Христа Иоанном Крестителем». Он остался работать в Петербурге, преподавал в школе Общества поощрения

художеств, участвовал в выставках, выполнял заказы.

В 1879-1891 гг. скульптор совершенствовал свое мастерство в Париже, где его скульптурные композиции были отмечены золотой медалью Парижского салона. По возвращении в Петербург он работал как свободный художник и педагог в училище Штигилица. В 1907 г. ему было присвоено звание академика.

Тема моря и особенно морских трагедий всегда была близка Адамсону. К этой теме он обращался в течение многих лет. К числу таких работ, безусловно, относится самая известная в России работа Адамсона «Памятник затопленным кораблям» в Севастополе (1905, инженер Ф. Энберг, архитектор В. Фельдман). Возвышающаяся над водой колонна – вечная память кораблям, затопленным в 1854-1855 гг. для заграждения входа на рейд Севастополя. К столетию памятника, считающегося символом Севастополя, на парапете Приморского бульвара по инициативе председателя эстонского национально-культурного общества Севастопо-

поля Эриха Каллинга была установлена аннотационная доска из чугуна (художник Владимир Шарьга). На торжествах по поводу 100-летия памятника присутствовали представители мэрий нескольких эстонских городов и дипломатического корпуса. В Крыму установлена еще одна скульптура Адамсона – «Русалка на камне».

Более ранняя работа скульптора, известная под именем «Русалка», посвящена другому трагическому событию в истории российского флота. Памятник броненосцу «Русалка», погибшему во время шторма при переходе из Ревеля в Гельсингфорс 7 сентября 1893 г., напоминает о суровом нраве Балтики. Модель была создана в петербургской мастерской Адамсона. Фигура ангела, барельеф и бронзовые детали отливались на фабрике Моранда в Петербурге. В 2002 г. в Таллине торжественно отмечалось 100-летие памятника. Играл военный оркестр, возлагали цветы моряки, послы России и Украины, ветераны, представители Союза объединений российских соотечественников.

С морем в творчестве Адамсона связаны не только монументальные, но и произведения малых форм. Сами названия отражают привязанность мастера к морю: «Рыбак с острова Муху» (1892), «Слушая голос моря» (1901), «Охотник на толеней», «Внимая шепоту моря» (1904), «Море шумит» (1894), «Единственный поцелуй волны» (1905), «Прибой», «Рассвет приветствует волну».

В Таллине в экспозиции нового художественного музея «KUMU» большинство скульптур Адамсона также связаны с темой моря и, особенно, с морскими трагедиями. Среди них «Ночной шторм» – мальчик и женщина, держа в руке фонарь, с надеждой идут навстречу ветру к берегу моря. Особенно выразительна небольшая беломраморная скульптура «Последний вздох корабля» (1926). Обломок мачты, беспомощная женская фигура и навечно

убаюкивающая морская волна. С темой моря скульптор не расставался до последних дней. За два дня до смерти он закончил работу над гипсовым слепком произведения «Умирающая волна».

Петербургцы ежедневно могут видеть работы Адамсона. Некоторые из них связаны с морской тематикой. Фигура мужчины с корпусом корабля в руке установлена на здании торгового товарищества «Братья Елисеевы» на Невском проспекте. Фигура, созданная в 1902-1903 гг., олицетворяет «Промышленность» и символизирует технический расцвет.

Неподалеку, опять же на Невском проспекте, дом 28, скульптурные композиции А. Адамсона и А. Обера украшают здание компании швейных машин «Зингер» (1902-1904), более известное позднее как «Дом книги». В частности, купол увенчан женскими фигурами, держащими застекленный глобус. Женская группа аллегорически представляет «Мореплавание». Он же – автор скульптурных композиций Дома Штигилица в Соляном переулке (ныне – художественно-промышленное училище им. В. Мухомовой). Монументально-декоративное оформление Троицкого моста в Петербурге (1903) также содержит работы Адамсона. Парные обелиски при выезде с Суворовской площади были украшены бронзовыми рострами с двуглавыми орлами и фонарями и созданы по моделям Адамсона. Чугунные детали изготавливались в мастерской Ф. Виганда в Ревеле.

Амандус Адамсон скончался 26 июня 1929 года. В Палдиски есть дом-музей скульптора. Памятник Адамсону установлен в 1962 г. в Таллине, в парке Кадриорг, неподалеку от парковой аллеи, ведущей от «Русалки» к Екатерининскому дворцу. Среди судов эстонского рыбопромыслового объединения «Океан» с 1981 г. находился морозильный траулер «Амандус Адамсон».

Николай Пейч-Аустер

Eesti keele päev Peterburis

18. aprillil peeti järjekordne Peterburi eestlaste eesti keele päev, mille korraldasid koostöös Emakeele Selts, Haridus- ja teadusministeerium, Peterburi Eesti Kultuuriselts ja Peterburi Jaani kogudus.

Kavas oli 5 ettekannet:

- Rein Saukas (Eesti kirjandusmuuseum), Jakob Hurda rahvaluulekogust
- Reili Argus (Tallinna ülikool), Eesti keele omandamisest võrreldes teiste keeltega
- Kersti Lepajõe (Tartu ülikool), Meedia keelekasutusest
- Jüri Valge (Haridus- ja teadusministeerium), Eesti keel ja eestlus muutavas ajas
- Madis Arukask (Tartu ülikool), Identiteet keelega ja keeleta

Keelepäev toimus juba üheksandat korda; alates 2001. aastast on neid peetud igal aastal. Seekord saadi

kokku Peterburi rahvuste majas, varasemad keelepäevad on olnud Jaani kirikus, ülikoolis ja Peterburi Eesti konsulaadis. Osavõtjate arv on kõikunud 50 ja 100 vahel ning meeliste-

mad on olnud seotud eesti keele muutmise, eesti keele õppe ja Peterburis elanud eestlastega. Nii oli seegi kord.

Tavakohaselt käidi luterlikul Smolenski surnuaial ja pandi küünal aka-

deemik Wiedemanni mälestuskivi juurde. Küünal süüdati ka naabruses asuval Tartu ülikooli rektori Georg Friedrich Parroti kalmul.

Keelepäevad on alati pakkunud võimaluse arutada eesti keele ja Peterburi eestlaste probleeme. Seegi kord räägiti raamatukogu ja arhiivi säilitamisest, keeleõppes ja keelelaagritest. Eraldi teemaks oli juubeliteemaks korraldamine järgmisel aastal.

Nii nagu ikka kuulus keelepäeva kavva Külli Sule koostatud ja korraldatud kultuuriline osa. Eestist tulnud külalistel oli võimalus nautida nii lasteatritit kui värskendada teadmisi Venemaa ajaloost ja kultuurist (Alexander Nevski kloostris surnuaial jalutades). Keelepäeva kokkulangemine lihavõttepäevadega pakkus võimaluse osa saada keskkömisest ja ristikäigust.

Külastati ka Jaani kiriku ehitust, imetleti planeerijate optimismi ja täideviijate jonniga ja visadust.

Jüri Valge

Eesti Rahva Muuseum 100

2009. aastal tähistab Eesti Rahva Muuseum oma 100. juubeliaastat. Selle raames antakse Eesti Panga poolt välja kodaraha, Eesti Posti poolt juubelimark, avatakse juubelinäitus "Rahva muuseum. ERM 100", toimub rahvusvaheline aastakonverents.

Eesti Rahva Muuseum on kaasaegne teadus-, haridus- ja huvikeskus, mille eesmärgiks on pakkuda mitmekülgselt infot Eesti kultuuri ja ajaloo kohta. Lai valik erinevaid näitusi ning hariduslikke ja meelelahutuslikke programme pakuvad erinevatele vanuse- ja huvigruppidele võimaluse süveneda Eestis elanud ja elavate rahvaste ja teiste soome-ugri rahvaste kultuurilukku. Muuseumis toimub aastaringelt erinevaid kontserte, filmiõhtuid, näitusi, töötubasid, konverentse, loenguid ja palju muud. ERM alustas oma tegevust 1909. aastal Tartus, mõnesaja teiste ühingute ja asutuste kogutud ja kingitud esemega, mida polnud kuskile panna ja Jakob Hurda rahvaluule kogumiste käigus koondatud rahvaluulekogudega, mis olid esialgu viidud Soome, turvalisemas kohta, kui oli tollane Eesti. Muuseum loodi eesti esemelise ja vaimse kultuuripärandi säilitamise, eksponeerimise ja uurimise tarbeks. Üks muuseumi rajajatest oli Oskar Kallas. Muuseumi kogudes on üle miljoni säiliku, sealhulgas esemed, fotod, joonised, arhiivimaterjalid ja filmid. Muuseumis on esinduslik kogu eesti rahvarõivaid. Pärast asutamist ajutiselt Gildi tänaval asunud

Eesti Rahva Muuseum kolis 1922. aastal Raadile, endise Liphartide mõisahoone peahoonesse. 1923. aastal avati seal muuseumi esimene püsinäitus. 1944. aastal sai Raadi mõisahoone tulekahjus kannatada ja ala jäi Eesti taasiseseisvumiseni Nõukogude Liidu sõjaväe käsutusse. Muuseum kolis endisesse kohtumajja Veski tänaval. Muuseumi juurde loodi ka arhiiviraamatukogu, mis 1940. aastast läks Riikliku Kirjandusmuuseumi (praegu Eesti Kirjandusmuuseum) koosseisu. Eesti Rahva Muuseum nimetati ümber Eesti NSV Riiklikuks Etnograafiamuuseumiks. Muuseumi kogud asusid erinevates hoonetes Tartu linnas, muuseumi hoidlateks olid näiteks Pauluse kirik Riia maanteel ja Püha Aleksandri kirik Sõbra tänaval. Aastal 2000 alustati Raadile hoidlakomplekside väljajähtamisega, mis valmisid 2004. aastal. Eesti Rahva Muuseumi nimi taastati 1988. aastal. 1994. aastal avati ERMi näitusemaja ja teine püsiekspositsioon "Eesti. Maa, rahvas, kultuur". Asutati ka Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts, milles on tänaseks üle 1000 liikme nii Eestist kui ka välismaalt.

2003. aastal otsustati rajada Raadile ERMi uus peahoone. 2005. aastal kuulutati välja rahvusvaheline arhitektuurikonkurss ERMi uue peahoone ehitamiseks. 2006. aasta jaanuaris valiti konkursi võitjaks töö märgusõnaga "Mäluväli" ehk "Memory Field" arhitektuuribüroolt SARL d'Architecture Dorell Ghotmeh Tane. ERMi uue hoonet ehitamistööd Raadil algavad 2009. aastal ja uus hoone valmib 2011. aastal.

Uku Masing 100

Uku Masing sündis hernhuutlikus peres. Aastatel 1921–1926 õppis ta Tallinna II reaalkoolis. Aastal 1926 astus ta Tartu Ülikooli usuteaduskonda. Ta õppis klassikaliste keelte (heebrea, kreeka ja ladina) ning teoloogia ainete kõrvalt veel semiidi keeli, psühholoogiat, antiikkirjandust ja assürioloogiat. Juuba koolipõlves avaldas ta luuletusi, tõlkeid, arvustusi ja esseid ning mitu teaduslikku tööd. Vana Testamendi uurimustest on 1928. aastase dateeritud "Jiptahi tytär" ning esimese auhinna saanud võistlustöö "Kas nõuab Deuteronomium kultuse tingimatut tsentralisatsiooni või lubab ta kultuspaiku ka väljaspool Jeruusalemma?". 1930. aastal sai ta auhinnatud töö eest "Das Verhältnis der Elihureden zu den übrigen Reden des Buches Hiob" ülikooli lõpetamisel magistrikaadi. 1932–1933 oli ta välismaine stipendiaat Saksa maal Tübingenis, hiljem Berliinis. Ta täiendas end etiopistikas, arabistikas, judaistikas, Vanas Testamendis, sumeroloogias, assürioloogias ja muudel aladel, õppis indiaani, polüneesia jt keeli.

1933. aasta sügisel hakkas Uku Masing Tartus professor Alexander von Bulmerincki kõrval õpetama semiidi keeli ja Vana Testamenti. Tema tähtsamad teadustööd 1930-ndailid heebrea mõistet JHWH käsitlev "The Word of Yahweh" (1937) ja kaheköiteline doktoritöö Vana Testamendi lühimast prohvetiraamatust Obadja.

1935 ilmus esimene luuleraamat "Neemed vihmade lahte", mis äratas kohe kriitikut seas tähelepanu. Masing kuulus Arbujate hulka. Pärast Teist Maailmasõda on ta raamatud ilmunud peamiselt välismaal. Sellegipoolest on ta oma luulega mõjutanud eriti 1960-ndate noori eesti kirjanikke. Aastal 1939 abiellus ta Eha Tuulemaaga. Laulatus toimus Saaremaal Mustjala Anna kirikus. 1946–1964 oli ta EELK Konsistooriumi teaduslik sekretär ja Usuteaduse Instituudi (Usuteadusliku Kõrgema Katsekomisjoni) õppejõud. 1960–70. aastatel avaldas Praha Ülikooli usuteaduskonna ajakirjas Communio Viatorum esseistlike uurimusi. 1970–80. aastatel tegi Masing kaastööd rahvusvahelistele folkloristika väljaannetele soome-ugri, samojeedi, kaukaasia muinasjuttude kohta, ta on üks 12-köitelse "Enzyklopädie des Märchens" kaasautoreid. Uku Masing kuulus Akadeemilisse Usuteadlaste Seltsi.

Jeruusalemmas holokausti muuseumis Öiglaste alleel on Uku Masingu nimeline puu ja plaat numbriga 1561, sest ta varjas saks okupatsiooni ajal oma õpilast, hilisemat tuntud folkloristika professorit Isidor Levinit.

Kiriflifud teated

14. juunil algusega kell 16.00 Püha Neitsi Taevaminemise katolikus kirikus (1. Krasnoarmeiskaja 11) toimub kolme Balti vabariigi ühine 1941. aasta juunikuu suurkõuditamise ohvrite mälestusjumalateenistus.

14. juunil kell 16.00 katolikus kirikus (1-aj Krasnoarmeiskaja ul. 11) toimub ühine bogosluženie kolme Balti riigi kiriku vahel, pühendatud 1941. aasta juunikuu suurkõuditamise ohvrite mälestuseks.

Jaani koguduse jumalateenistused toimuvad Maria kiriku kantselei saalis algusega kell 14.30 järgmistel kuupäevadel: **30. augustil, 27. septembril.** Pastor: Enn Salveste.

Vastavalt Ingeri Kiriku Sinodi nõukogu otsusele 15.05.2009 on **Peterburi Jaani koguduse pastoriks ja juhatuse esimeheks määratud piiskop Arri Kugappi (Aarre Kuukauppi).**

Согласно решению Синодального Совета Церкви Ингрии от 15.05.2009 **пастором и председателем приходского совета эстонского прихода Святого Иоанна в Санкт-Петербурге назначен епископ Арри Кураппи.**

Согласно решению Синода от 17.10.2008 года (п. 7) и Синодального совета от 5.12.2008 года, первое воскресение после Троицы – **14 июня 2009 года** – объявляется общецерковным днем сбора пожертвований на проведение Синода Церкви Ингрии.

Все пожертвования, собранные в этот день в вашем приходе на богослужения на данные цели, отправлять по следующим банковским реквизитам:

Централизованная религиозная организация «Евангелическо-лютеранская Церковь Ингрии на территории России»
ИНН 7808012320
КПП 784101001
Банковские реквизиты:
р/сч 40 70 381 08 16 000 00 00 36
к/сч 30 10 181 06 000 000 00 809
БИК 044030809
ОАО «Банк ВЕФК» г. Санкт-Петербург

Õnnitleme juubilare

20.03. Rein Laul

14.05. Jaan Maldre

04.06. Irina Apostolova

06.06. Irma Selitskaja

21.06. Lidia Grišina

13.07. Arma Umanskaja

15.07. Genri Soo

19.07. Rodion Muljukov

24.07. Aime Sjomina

31.07. Eleonora Grigorjeva

02.08. Jüri Andrus

27.08. Linda Topman

29.08. Aleksandr Olesk

11.09. Valentina Rünt

16.09. Andrei Alešunin

24.09. Vaiki Kuptsova

Raamatusse raiutud kirikulugu

Trüki valgust on näinud kakskeelne raamat "Eesti Jaani kirik Peterburis", milles autor Veronika Mahtina on teinud esmakordse katse anda ülevaade Peterburi eesti koguduse ja Jaani kiriku ajaloo algusaegadest tänapäevani. Sellest eesti- ja venekeelsest raamatust saab lugeja aimu, kui olulist osa etendasid Jaani kogudus ja kirik eestlaste rahvusliku identiteedi hoidjana juba alates koguduse loomisest 18. sajandil. Arhiivmaterjalide toel on edasi antud

elavad kirjeldused kiriku ja kirikukooli ehitamisest, ühiskondliku ja kultuurielu algatusest ning ka suurimast 1917. aasta meeleavaldusest Peterburis Eesti autonoomia saavutamise toetuseks. Kui 1930-ndatel aastatel kiriku tegevus katkestati jõuga, siis 1999. aastal alustati ühiskondlikus korras kiriku taastamist – toimusid talgud, telliti hoone esimene taastamisprojekt, loodi Jaani kiriku fond. Praeguseks on ehitustööd käivitatud ja loodus taastada kiriku välisilme juba järgmisel aastal, kiriku 150. aastapäeval. Toimetuskolleegium ja Jaani kiriku fond eesotsas Jüri Treiga loodavad,

et see sarjas "Eestlased Peterburis" ilmunud raamat saab üheks müürikiiviks Peterburi eesti Jaani kiriku taastamisel.

Meeskonnatööna valminud raamatu põhjalikkusest annab tunnistust läbitöötatud ja kasutatud materjali hulk, statistiliste andmete oskuslik põimimine emotsionaalsete ajalehtsitatsioonidega, kirikuloo paigutamine laiemale konteksti. Ühelt poolt on sellise raamatu valmimine sügav kummardus selle rahvusliku liikumise keskuse asutajatele, hoidjatele ja toetajatele, teisalt väärtusliku kultuurikantsi vajalikkuse teadvustamine ka tänases päevas. On ju Peterburi ikka olnud Eestile lähim suurlinn, kust teadmisanulised mad käinud malli võtmas ja tarkust ammutamas ning kus on kirikuga seotud olnud sellised rahvusliku liikumise suurkujud nagu Jakob Hurt, Rudolf Kallas, Mihkel Lüdigi, Rudolf Tobias jt. Raamat sisaldab hulgaliselt pildimaterjali, kronoloogiat olulisemate kirikuloo sündmustega ja koguduse vaimulike loendit koos pastorina teeninud ajavahemikega.

Anne Veskimäe

Eesti kultuuripäevad Peterburis 2009

Head sõbrad!

Mul on heameel teile teada anda, et 27.-28. juunil toimuvad esmakordselt Peterburis Eesti kultuuripäevad. Meie ettevõtmist on oma jõu ja nõuga toetanud Peterburi Linnavalitsus ning mitmed firmad siin ja sealpool piiri. Minu suurimad tänud kõigile, kes on vaevaks võtnud meid abistada!

Peatse kohtumiseni!

Eve Alte

Konsul ja kultuuripäevade
kordinaator
EV Peakonsulaat Peterburis

27. juuni – 31. juuli

Tekstiilinäitus "Eesti tekstiilikunst. Eile ja täna", Etnograafiamuseum, ul. Inženernaja 4/1.

27. juuni

Rahvatantsugrupp "Segapidi" Petrodvoret, Alumine park ***

Kammermeeskoor "Revalia" Petrodvoret, Alumine park ***

19.00 Pärnu Linnaorkester, Jaroslavl'i kooristuudio "Allegro", Kammermeeskoor "Revalia".

Dirigent Jüri Alperen, konsertmeister Arvo Leibur, koormeisterid Alla Gerberg ja Hirvo Surva. Petrodvoret, valge saal.

19.00 Džässiohtu – Jaak Sooäär, Raul Vaigla, Tanel Ruben (kitarr, basskitarr, trummid). Peterburi Džäss Filharmonia, Zagorodnõi pr. 27.

28. juuni

Rahvatantsugrupp "Segapidi" Puškin, Bufernõi park ***

15.00 Kammermeeskoor "Revalia". Aleksander Nevski Lavra, konserdisaal, nab. reki Monastõrki 1.

20.00 Džässiohtu – Jaak Sooäär, Raul Vaigla, Tanel Ruben, (kitarr, basskitarr, trummid). Klubi JFC, ul. Špaler-naja 3.

*** Jälgige reklaami

<http://www.peterburg.estemb.ru/>

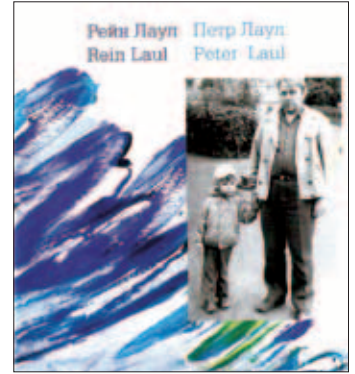
Программа Дней эстонской культуры в Петербурге (27-28 июня 2009 г.) на русском языке размещена на сайте:

<http://www.peterburg.estemb.ru/>

Peterburis ja Tallinnas esitleti Rein ja Peeter Lauu uut CD

Programmi "Eestlased Peterburis" raames ilmus järjekorras neljas CD plaat. Helilooja ja muusikateadlase Rein Lauu heliloomingut

esitab klaveril tema pianistist poeg, rahvusvaheliste konkursside laureaat, Peeter Laul. Lisaks Rein Lauu loomingule võib plaadilt Peeter Lauu ettekandes kuulata Franz Schuberti heliloomingut.

Rein Laul sündis 1939. aastal Tallinnas. 1958. aastal lõpetas Tallinna Muusikakooli klaveri erialal ja astus Leningradi Konservatooriumi, kus õppis üheaegselt kompositsioonierialal (V.M. Salmano- vi kl.) kui ka muusikateaduse erialal (A.G. Schnittke kl.). Rein Laul on kunstiteaduste doktor, Peterburi Konservatooriumi muusikateooria kateedri professor.

Avaldanud suurel hulgal muusikateaduslikke töid ja uurimusi, mis on pühendatud Uus-Viini koolkonna heliloojate muusikale ning muusikaliste vormide teooria ja praktika analüüsile. Rein Laul on üks tänapäeva väljapaistvamaid muusikaanalüüsi traditsioonide rajajaid ja heliloojaid.

Tema loomingus on tajutavad 20. saj. muusikale iseloomulikud ekspressionistlikud ja neoklassitsistlikud jooned. Helilooja paljude teoste hulgast nimetagem: kolmeosaline sümfoonia (1973), "Musica trista" sümfooniaorkestrile D. Šostakoviči mälestuseks (1977), kontsert keelpilliorkestrile (1962), variatsioonid kammerorkestrile (1967), klaverisonaadid jne. Tema loodud muusika kõlab nii Venemaal kui mujal maailmas.

Mitmekülgne ja ere pianist Peeter Laul esineb regulaarselt solistina ja ansambliängijana Venemaa ja Euroopa parimatel kontserdilaadel. Orkestritest, kellega ta pidevalt koostööd teeb, võib nimetada Peterburi Filharmonia orkestrit, Peterburi Maria teatri orkestrit, Moskva sümfooniaorkestrit, Moskva riikliku kapelli, Nordwestdeutsche Philharmonie orkestrit, Bremenhaveni ja Oldenburgi orkestreid ning Venemaa regioonide ja linnade orkestreid. Mitmete rahvusvaheliste konkursside laureaadina esineb Peeter Laul tihti soolokontsertidega. Tema nime võib näha Peterburi filharmonia, Moskva konservatooriumi,

Moskva Muusikamaja, Louvre'i ja mitmete Pariisi, New Yorgi, Amsterdami, Bremeni, Milano jt kontsertsaalide afiššidel. Samuti on tema nimi tuntud Eesti, Läti, Soome, Ukraina jt riikide muusikahuvilistele. 2003. aastal sai Peeter Laul Venemaa kultuuriministeriumi aumärgi "Saavutuste eest kultuuri vallas". Eriilist tähelepanu pöörab ta oma kontsertesinemistel kammermuusikale. Tema partneriteks on Ilja Gringolz, Sergei Levitin, David Grimal, Loran Gorcia, Mark Koppei jt.

Peeter Lauu esitust võib kuulda Radio France Classique, Radio Bremen, raadio "Orfei" (Venemaa) jt. jaamade raadiosaadetes, samuti telekanalitel "Arte", "Kultura", "RTR" jt. Peeter Laul on salvestanud mitmeid CD-plaate, väljaandjais Harmonia Mundi, King Records jt. tuntud plaadifirmad.

Peeter Laul on Bremeni rahvusvahelise pianistide konkursi laureaat (1995 – III preemia ja eripreemia Bachi loomingu parima esituse eest; 1997 – I preemia ja eripreemia Schuberti sonaatide esituse eest) ning Skrbjabinini nimelise rahvusvahelise pianistide konkursi laureaat (2000 – I preemia).

Peeter Laul on õppinud Peterburi konservatooriumi juures asuvas muusikakeskkoolis-lütseumis (1990-1995), Peterburi Konservatooriumis (1995-2000) ja Peterburi Konservatooriumi aspirantuuris (2000-2002) prof. A. M. Sandleri klassis. Alates 2002. aastast juhendab P. Laul eriklaveri klassi Peterburi konservatooriumi lütseumi juures.

Jüri Trei

Toimetus:

190121 Peterburi, Dekabristide tn. 54A,
Peterburi Jaani kogudus,
tel 710 8447. Tiraaž 700 eks.